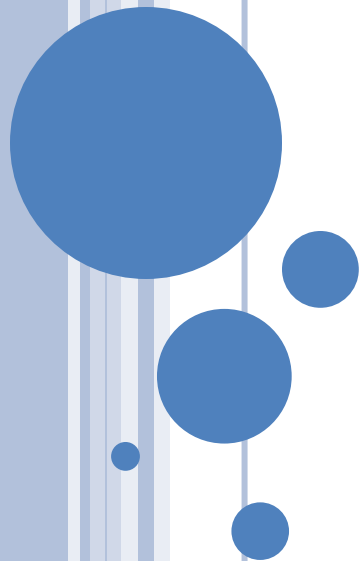

HOSPODÁŘSKÝ VÝKON ZEMĚ

MĚŘENÍ VÝKONNOSTI EKONOMIKY

- Který ze vzpěračů je výkonnější?

UKAZATELE K MĚŘENÍ VÝKONU EKONOMIKY

- Hrubý ..... produkt (HDP)
- Hrubý národní produkt (.....)
- Čistý domácí produkt (NDP)
  - ✓ *Při běžném výpočtu HDP počítáme s investicemi, kdy část z nich slouží k náhradě již opotřebovaného kapitálu. Po odečtení ..... od HDP dostaneme agregát zvaný čistý domácí produktu*
- Čistý národní produkt (NNP)
  - ✓ *Analogicky k NDP*

HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT

- součet peněžních hodnot finálních výrobků a služeb vyprodukovaných během jednoho roku výrobními faktory alokovanými v dané zemi, a to bez ohledu na to, kdo je jejich vlastníkem
- Proč peněžní hodnota?
- Co se ..... do HDP?
  - ✓ jen to, co je ..... vyprodukováno (**NE** polotovary a meziprodukty)
  - ✓ jen finální produkce (**NE** opětovný prodej)
  - ✓ jen to, co ..... trhem (**NE** domácí práce)
  - ✓ jen to, co je ..... (**NE** černý/šedý trh)

HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT

- Hodnotu HDP vyjadřujeme v ..... jednotkách, tudíž změna cen má vliv na velikost HDP, proto rozlišujeme:
  - **Nominální HDP**
    - ✓ vypočítává se v ..... cenách, tj. cenách roku, ve kterém se HDP počítá
  - **Reálný HDP**
    - ✓ vypočítává se ve ..... cenách, tzn. cenách tzv. základního roku, např. roku 2010
    - ✓ **Deflování** = očištění nominálního HDP od vlivu inflace

HDP – SROVNÁNÍ ZEMÍ

EU member states economic data (2015)

Member state sorted by GDP	GDP (Nominal) in <u>billions</u> of euro ^[35]	GDP (Nominal) per capita euro ^[35]	GDP (PPS) per capita euro ^[36]
 Germany	3,032.8	37,100	36,000
 United Kingdom	2,577.3	39,600	31,600
 France	2,181.1	32,800	30,300
 Italy	1,642.4	27,000	27,500
 Spain	1,075.6	23,200	26,200
 Netherlands	676.5	40,000	36,800
 Sweden	447.0	45,600	35,600
 Poland	429.8	11,200	19,800
 Belgium	410.4	36,600	33,800
 Austria	339.9	39,400	36,600
 Denmark	271.8	47,800	36,200
 Ireland	255.8	55,100	49,600
 Finland	209.2	38,200	31,200
 Portugal	179.5	17,300	22,300
 Greece	176.0	16,200	20,300
 Czech Republic	167.0	15,800	25,000

EU member states economic data (2015)

Member state sorted by GDP	GDP (Nominal) in <u>billions</u> of euro ^[35]	GDP (Nominal) per capita euro ^[35]	GDP (PPS) per capita euro ^[36]
 Romania	160.4	8,100	16,300
 Hungary	109.7	11,100	19,700
 Slovakia	78.7	14,500	22,200
 Luxembourg	51.2	89,900	76,400
 Bulgaria	45.3	6,300	13,300
 Croatia	43.8	10,400	16,700
 Slovenia	38.6	18,700	23,700
 Lithuania	37.3	12,900	21,300
 Latvia	24.4	12,300	18,500
 Estonia	20.3	15,400	21,200
 Cyprus	17.6	20,800	23,500
 Malta	8.8	20,300	25,400

HDP VERSUS HNP

- U **HDP** je důležité, ... jsou VF umístěny (v domácí zemi či v cizině) bez ohledu na to, kdo je vlastní.
- U **HNP** je naopak důležité, ... tyto výrobní faktory vlastní, bez ohledu na to, kde jsou umístěny.

METODY VÝPOČTU (MĚŘENÍ) HDP

○ rozlišujeme tři metody, kdy každá vychází z jiného základu:

1. .... metoda
2. Důchodová (.....) metoda
3. .... (produkční) metoda

HDP – VÝDAJOVÁ METODA

- *podstata* – sečteme ..... ekonomických subjektů

$$\text{HDP} = \text{C} + \text{I} + \text{G} + \text{NX}$$

- ✓ C = spotřeba .....
- ✓ I = hrubé ..... investice
- ✓ G = vládní ..... na nákup statků a služeb
- ✓ NX = čistý export (rozdíl mezi ..... a importem)

VÝDAJOVÝ METODA NA PŘÍKLADU ČR

$$\text{HDP} = C + I + G + NX$$

	Hrubý domácí produkt	=	Útraty lidí	+	Investice lidí	+	Vládní nákupy	+	Export - Import
1996	1602 mld.	=	834 mld.	+	554 mld.	+	317 mld.	-	103 mld. (784 mld. - 887 mld.)
2000	2241 mld.	=	1125 mld.	+	660 mld.	+	455 mld.	+	1 mld. (1347 mld. - 1346 mld.)
2012	3785 mld.	=	1866 mld.	+	891 mld.	+	805 mld.	+	223 mld. (2911 mld. - 2688 mld.)
II.Q 2013 (meziroční změna)	-1,3%	=	0,0%	-	3,3%	+	0,4%	+	1,6%

HDP – DŮCHODOVÁ METODA

- **podstata** – vychází z ..... (příjmů), které plynou ekonomickým subjektům z ..... výrobních faktorů a které byly použity na tvorbu HDP

$$\text{HDP} = w + i + z + n + s + a + \text{TN}$$

- ✓ w = mzdy a .....
- ✓ i = čisté úroky
- ✓ z = ... firem
- ✓ n = renty z vlastnictví nemovitosti a půdy
- ✓ s = příjmy ze samozaměstnání
- ✓ a = ... (amortizace)
- ✓ TN = nepřímé daně

HDP – PRODUKČNÍ (.....) METODA

- **podstata** – spočívá v jednoduchém ..... produkce jednotlivých výrobců a poskytovatelů služeb, při dodržení určitých podmínek:
  - ✓ Zboží musí být vyrobeno v ..... období
  - ✓ Zboží musí být prodáno na ..... a oceněno tržními cenami
  - ✓ Zboží ..... být v běžném období znovu prodáno (meziprodukt) – sčítají se hodnoty, které přidali zpracováním jednotliví výrobci

VÝHODY A NEVÝHODY HDP

- ..... – lze ho relativně jednoduše zjistit a spočítat, kdy potřebné údaje nám poskytnou ..... národních účtů
- **Nevýhoda** – ..... v sobě některé činnosti a stavy, které v ekonomice reálně existují:
  - ✓ Výrobky a služby vyprodukované ..... ekonomikou
  - ✓ Výrobky a služby, které vyrobíme a poskytneme sami ..... (práce v domácnosti)
  - ✓ ..... a společenská užitečnost výrobků a služeb
  - ✓ Hodnotu volného .....
  - ✓ Nezahrnuje ..... na životním prostředí, které souvisí s výrobou

ALTERNATIVNÍ INDIKÁTORY EK. AKTIVITY

- snaží se eliminovat slabé stránky dosud využívaných agregátů (HDP)
- **NEW** – čisté ekonomické bohatství
  - ✓ K HDP přičteme všechny pozitivní aktivity a odečteme ty záporné
- **..... produkt**
  - ✓ Od HDP odečteme všechny škody na životním prostředí spojené s jeho výrobou
- **Index ..... rozvoje (HDI)**
  - ✓ Měří, jak ekonomická výkonnost přispívá ke zdravému a dlouhému životu
  - ✓ Dosahuje hodnot 0 - 1
- **Index lepšího života (BLI)**
  - ✓ Hodnotí kvalitu života v zemích .....
- **Index chudoby**

EKONOMICKÁ SÍLA X EKONOMICKÁ ÚROVEŇ

○ ***Ekonomická .....***

- ✓ Velikost HDP v ..... vyjádření
- ✓ Není úplně přesný, neboť zahrnuje i produkci firem vlastněných zahraničními subjekty, které mají centrály v zahraničí, což sebou nese určité důsledky

○ ***Ekonomická .....***

- ✓ K vyjádření používáme ..... ukazatel – HDP na .....
- ✓ Slouží také k vyjádření ..... úrovně obyvatel dané země
- ✓ Nemusí vypovídat o vnitřní ..... ekonomiky (stupeň vědeckotechnického rozvoje, apod.)

EKONOMICKÝ RŮST

- Změna ..... v čase
- *Krátkodobý ekonomický růst*
  - ✓ Je dosahován tehdy, pokud dochází ke ..... HDP v čase
- *Dlouhodobý ekonomický růst*
  - ✓ Je definován jako dlouhodobý trend spojený obvykle s víceméně plynulým zvyšováním produkčních ..... ekonomiky
  - ✓ v této souvislosti hovoříme o ..... *produktu*

..... EKONOMICKÉHO RŮSTU

- Lidské zdroje
- ..... zdroje
- Kapitálové zdroje
- Technologie a technický .....
- Je důležité nejen množství, ale také ..... VF

TYPY EKONOMICKÉHO RŮSTU

- ..... založený ekonomický růst,
který je zpravidla založen na tom, že do výrobního procesu se zapojuje ..... množství výrobních faktorů
- ..... založený ekonomický růst,
který je vyvolán vyšší kvalitou vstupů a jejich ..... využitím (do výrobního procesu se může zapojit menší množství pracovní síly, ale více kvalifikované a produktivnější.

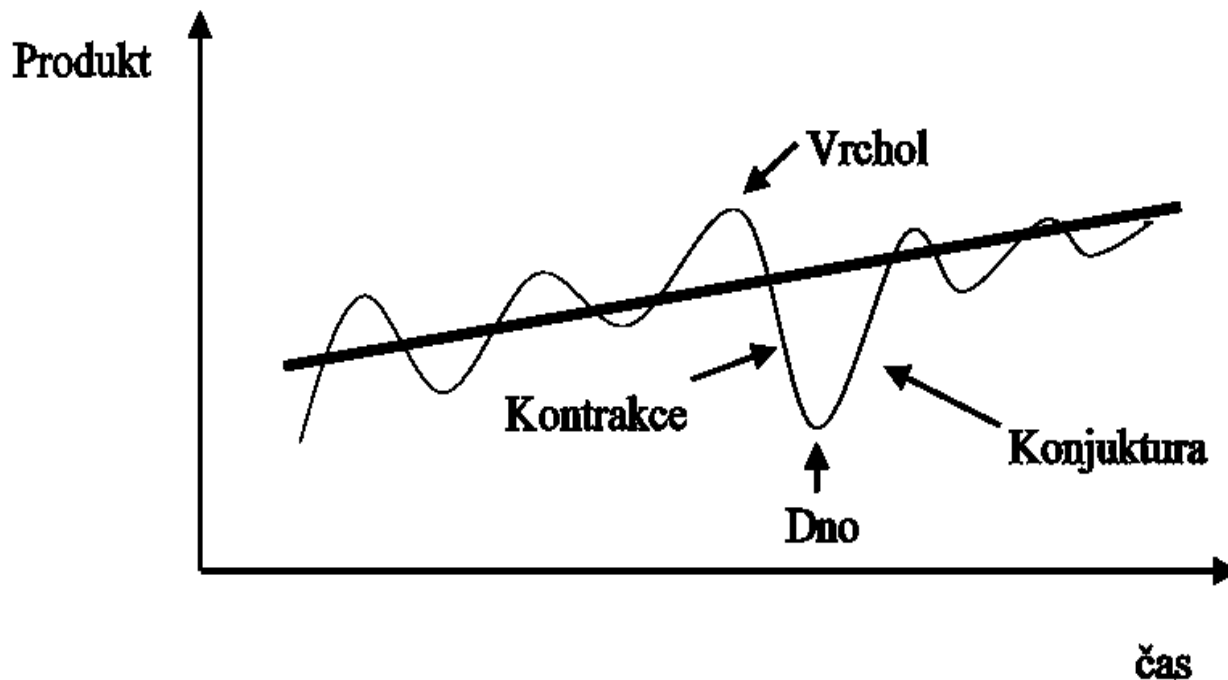

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

- Jedná se o kolísání ..... (reálného) produktu okolo potenciálního
- Většinou se jedná o sled ..... se opakujících fází vzestupu a poklesu nebo stagnace reálné ekonomické aktivity, která osciluje okolo .....
- Člení se na tyto fáze:
  - Expanze (konjunktura)
  - .....
  - Kontrakce (.....)
  - Dno
- Délka jednotlivých fází je .....

HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

- Tlustší čára = potenciální produkt
- Tenčí čára = skutečný (reálný) produkt

EXTERNÍ FAKTORY HOSPODÁŘSKÉ CYKLU

- ..... informace ekonomických subjektů,
- nerovnoměrné tempo využívání nových vynálezů a objevů,
- změny cen základních surovin na ..... trzích,
- ..... krize, problémy na mezinárodních kapitálových trzích
- vládní ..... ekonomiky nástroji fiskální a monetární politiky
- změny vládní politiky (volební období)
- politické příčiny (....., revoluce)

INTERNÍ FAKTORY HOSPODÁŘSKÉ CYKLU

- příčiny kolísání ..... nabídky a poptávky;
- snaha firem maximalizovat zisk .....
mzdových nákladů, což vede k tomu, že úspory
mezd vyvolávají zaostávání poptávky za
nabídkou;
- nestabilita ..... výdajů;
- bohatí nebo šetrní lidé získávají příliš velké
příjmy v relaci k možným ..... ve
společnosti apod.

TYPY HC DLE DÉLKY TRVÁNÍ

○ Kitchinovy cykly

- ✓ krátkodobé, trvají ..... měsíců
- ✓ jsou způsobeny výkyvy v zásobách a rozpracované výrobě, označují se i jako ..... cykly.

○ Juglarovy cykly

- ✓ ....., trvají 7-10 let,
- ✓ jsou způsobeny investicemi do strojů a zařízení, jsou označovány i jako ..... cykly.

○ Kondratěvovy cykly

- ✓ dlouhodobé, trvají 30-60 let
- ✓ jsou způsobeny změnami ve výrobních ....., monetárními a ..... jevy, klimatickými změnami, inovacemi vyšších řádů apod.

STABILIZAČNÍ VERSUS PRORŮSTOVÁ HP

○ Stabilizační HP

- Vyhlazování HP cyklu
- Je orientována spíše .....
- Ke stabilizaci ekonomiky slouží zejména .....
a důchodová politika, monetární politika, případně
vnější hospodářská politika

○ Prorůstová

- Cílem je zvýšit růst ..... produktu
- Je orientována spíše .....

Děkuji za pozornost a
přeji hezký den

